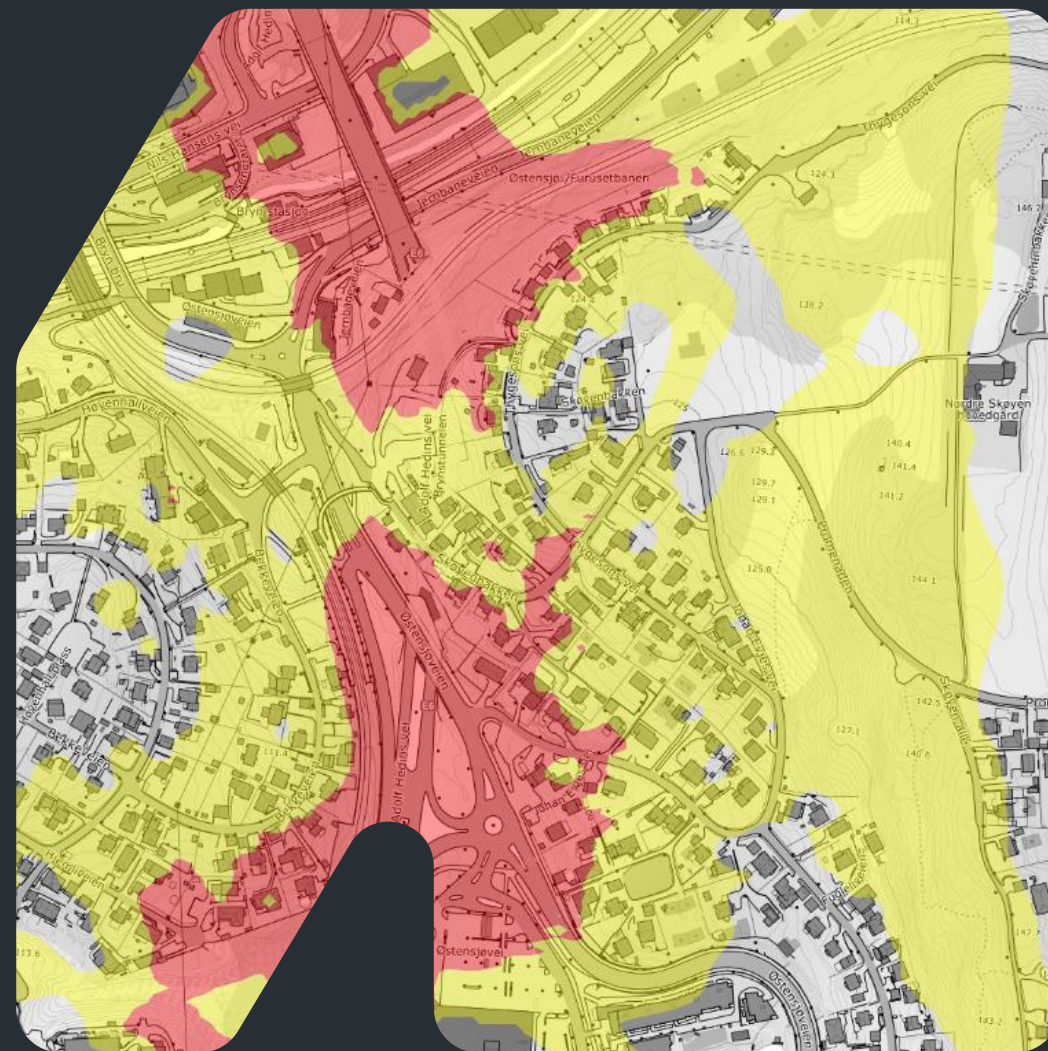

Helsekonsekvensutredning for områder med mye støy og luftforurensning

Ingunn Milford
Seksjonsleder Akustikk og luftkvalitet

Helsekonsekvensutredning i støyutsatte områder

Oppdrag for Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune

- Utarbeide mal for helsekonsekvensutredning (HKU)
- HKU er en kvalitativ vurdering av faktorer som vil påvirker helsen
- Faktorer som bidrar positivt til folks helse og trivsel **kan** veie opp for ulempene ved de negative faktorene som støy og luftforurensning utgjør.

Bakgrunn: høringsforslaget for ny kommuneplan i Oslo:

- *For områder med høy samlet støy- og luftbelastning, jf. temakart T6, skal den faglige utredningen av luftkvalitet også inneholde en detaljert beregning (...). Dersom utredningene fortsatt viser høy grad av støy- og luftforurensning, skal det utføres en **medisinskfaglig og helhetlig helsekonsekvensutredning** før støy- og luftfølsom bebyggelse eventuelt kan etableres.*
- *Områder: rød sone for luft kombinert med minst gul sone for støy eller omvendt.*

Avgrensning

- Vurderer situasjonen kun for de som eventuelt skal flytte inn i de nye byggene

Helena Axelsson Anja Valseth

Hva er en helsekonsekvensutredning?

Helsedirektoratet

- HKU skal synliggjøre om et tiltak vil påvirke livsstils- og miljøfaktorer i den grad at det medfører positive eller negative endringer i helse eller levevaner og livskvalitet
- Et verkøy som synliggjør hvordan beslutninger og tiltak kan påvirke befolkningens helse

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/folkehelsearbeid-i-kommunen/helsekonsekvensutredning>

Veileder for HKU angir påvirkningsfaktorer

- **Ytre miljøfaktorer** – støy og luftforurensning
- **Oppvekst** – livsutfordelse, læring og mestring, tilgang til aktivitets- og lekearealer
- **Bolig og boforhold** – bomiljø eller nabolag
- **Nærmiljøkvaliteter** – fysiske/sosiale aspekter, tilgang til rekreasjonsarealer
- **Infrastruktur** – tilgang til kollektivtransport, GS-veier, mulighet til fysisk aktivitet
- **Sosiale nettverk, deltakelse, tillit** – mulighet til å etablere/opprettholde sosiale nettverk
- **Helseadferd** – påvirkning mht fysisk aktivitet, søvn

Hvem kan gjøre en helsekonsekvensvurdering?

Fagkyndige med innsikt i

- støy og luftforurensning
- koplinger mellom mennesker og sted, samfunnsmedisinsk eller samfunnsvitenskapelig kompetanse

PBE legger opp til at forslagsstiller skal kunne utføre HKU med bistand fra fagkyndige

Ansvarlig myndighet kan **stille vilkår** for å unngå, begrense og om mulig kompensere for vesentlige virkninger på helse og livskvalitet

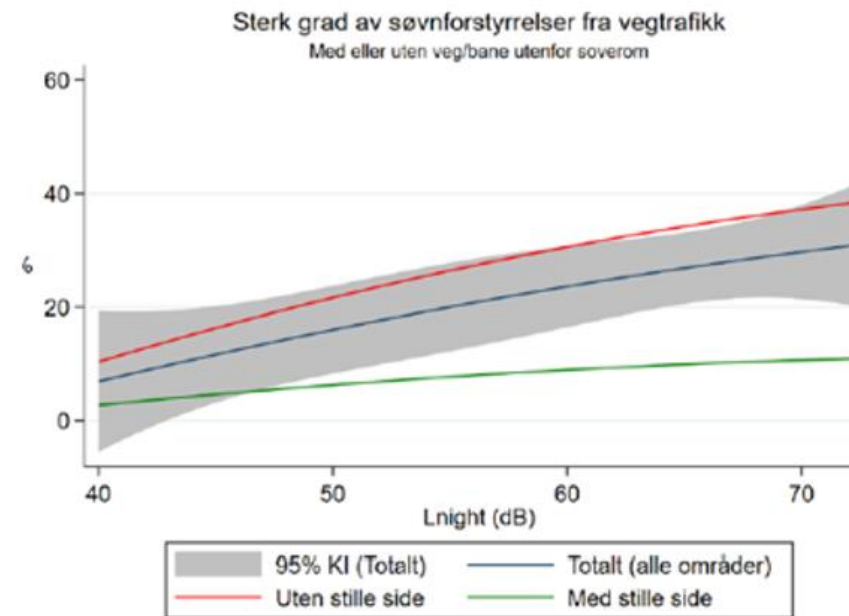
Oversikt over folkehelsestrategien

Folkehelsestrategien for Oslo 2023-2030

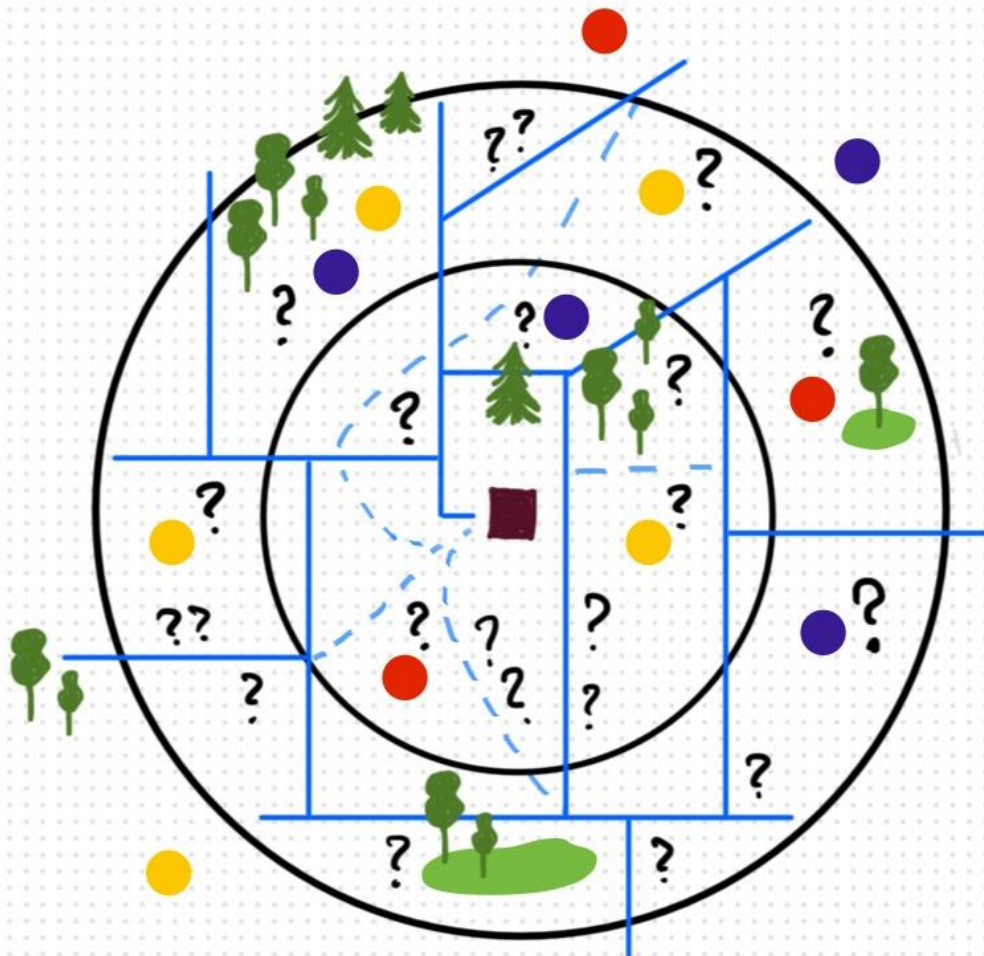
Grunnlag for kvalitative vurdering av støy

1. Er området så støyutsatt det det ikke bør bygges ut?
 - Sammenheng mellom høye lydnivåer og søvnforstyrrelser tilsier at høye lydnivåer alene kan tilsi at støyfølsom bebyggelse ikke skal planlegges.
 - Foreslått Lden 72 dB for veg, og Lden 75 dB for tog
2. Vurdering helsepåvirkning
 - a. Hvordan er planlagt situasjon mht støy?
 - Kvalitetskriteriene i T-1442
 - Samlet støybelastning mht. flere kilder, ulik karakter, varierende nivå, innslag av spesielt forstyrrende elementer
 - Nattstøy – antall hendelser, innslag av godstogpasseringer, utrykningskjøretøy, vurderer Lnight
 - Lydmiljø for bygningen – inngangsparti, uteoppholdsarealer, støy nær bygget
 - b. Støy i nærmiljøet
 - Beskrivelse av lydmiljøet i det samme området som andre kvaliteter vurderes. «Nærmiljø» < 500 meter

Eksempel på faktorer i nærmiljøet

(nærmiljø < 500 m, ytre miljø < 800 m)

Mobilitet

- Det er tilfredsstillende gå- og sykkelavstand til viktige hverdags-målpunkter
- Hvordan er belysning langs gs-veg
- Hvordan er drift av gs-veg (søppel/vedlikehold/snømåking)

Fysiske kvaliteter og tilbud

- Tilfredsstillende estetisk kvalitet og standard på bebyggelse i nærområdet
- Tilfredsstillende kvalitet på sitteplasser og hvilebenker
- Tilfredsstillende tilbud av butikker og utsalgsteder
- Tilfredsstillende kultur- og idrettstilbud

Sosiale kvaliteter og tilbud

- Tilfredsstillende bokvalitet
- Arenaer for sosialt samvær

Mal for Helsekonsekvensutredning (utdrag)

Helsepåvirkning	Faktor	Fokusområde/konkretisering	Svært liten grad	Liten grad	Nøytral	I stor grad	I svært stor grad	Begrunnelse/henvisning til fagrapport
Støy	Kvalitetskriteriene	Alle leiligheter/bygninger har stille side.						
		Alle leiligheter/bygninger har privat uteplass med tilfredstillende lydnivå.						
		Planlagte tiltak for dempet fasade gir tilnærmet tilsvarende kvaliteter som stille side.						
		<i>Samlet vurdering</i>						
Støy	Samlet støybelastning	Det er få/ingen sekundære/andre støykilder. Ingen støykilder påvirker opplevd stille side.						
		Det er fravær av sterkt varierende støynivå og høye maksimale lydnivå.						
		Det er fravær av spesielt forstyrrende elementer (lavfrekvent støy, impuls, rentone).						
		Støypåvirkning er begrenset til deler av døgnet, og reduseres i helgene (søndag).						
		<i>Samlet vurdering</i>						
Støy	Nattstøy	Det er få hendelser på natt med svært høye nivåer (for eksempel godstogpasseringer)						
		Det er lavt gjennomsnittlig lydnivå på natt						
		Det er få andre forstyrrende kilder på natt (for eksempel utesteder, utrykningskjøretøy etc)						
		<i>Samlet vurdering</i>						
Støy	Lydmiljø ved bygg/planområdet	Det er tilfredstillende lydnivå ved inngangsparti og fellesarealer						
		Uteoppholdsareal og/eller fellesområder er utformet med tanke på lydmiljø (lydspredning og lydabsorpsjon)						
		<i>Samlet vurdering</i>						

Mal for Helsekonsekvensutredning (utdrag)

Helsepåvirkning	Faktor	Fokusområde/konkretisering	Svært liten grad	Liten grad	Nøytral	I stor grad	I svært stor grad	Begrunnelse/henvisning til fagrapport
Støy	Kvalitetskriteriene	Alle leiligheter/bygninger har stille side.						
Mobilitet	Hverdagsmobilitet	Det er tilfredsstillende gå- og sykkelavstand til viktige hverdagsmålponkter						
		Det er tilfredsstillende gå- og sykkelvennlighet til viktige hverdagsmålponkter						
		Det er tilfredsstillende kollektivdekning i nærområdet						
		Samlet vurdering						
Mobilitet	Fritidsmobilitet	Det er tilfredsstillende gå- og sykkelavstand til viktige fritidsmålponkter						
		Det er tilfredsstillende gå- og sykkelvennlighet til viktige fritidsmålponkter						
		Samlet vurdering						
Kvalitet ved bygg inne	Inneklima	Det er stilt krav om utvendig solskjerming på alle solutsatte fasader						
		Det er stilt krav om balansert ventilasjon med muligheter for forsering på soverom						
		Det er stilt krav om at sentralt ventilasjonsanlegg for å sikre god filtrering av uteluft						
		Samlet vurdering						
Kvalitet ved bygg inne	Dagslys	Alle oppholdsrom har (minst) 2 % dagslys						
		Relevante områder i bygget oppfyller kriterier for minimumnivå for utsyn (iht NS-EN 17037 Dagslys i bygnigner)						
		Relevante arealer får minst tre timer sollys på en valgt dato mellom 1. februar og 21. mars.						
		Samlet vurdering						

Helsekonsekvensutredning – en kvalitativ vurdering

Sluttkommentarer

- Tiltent bruk er områder hvor man trenger dispensasjon mht. støy
- Det er ikke konsulenten(e) som skal gjøre den helhetlige sluttvurdering. Det bør gjøres av **helsefaglig kompetanse** som kjenner området og ønsket prioritering mht. helse.
- HKU kan påvirke planen, det kan settes tydelige mål og ambisjoner som er positive
- Når planmyndighet gir dispensasjon, så kan det settes vilkår.
 - Eksempel: Tilfredsstillende temperatur/kjøling på soverom er viktig – dette er det bedre mulighet til å få gjennomslag for!

Utprøving av metodikken

- Foreløpig et **forslag til mal**
- Oppdraget var begrenset i både tid og omfang.
- Malen bør revideres etter hvert som man får mer erfaring med HKU'er som supplement til KU'er.

Takk for oppmerksomheten!